

ELS BOTERS D'ALTAFULLA. NOTA DE LECTURA

L'expandiment del conreu de la vinya i l'impuls que prengué la comercialització de l'aiguardent al segle XVIII es traduïren en una bona part del litoral català i a les terres més immediates, en l'aparició de múltiples i relativament importants nuclis de boters que es mantingueren força actius fins a la segona dècada del segle XX, almenys en el tros comprès entre el Llobregat i el Francolí. El seu estudi és encara per fer, tot i comptar amb una font d'informació immediata com són les actes anuals dels congressos gremials. A l'Arxiu municipal de Reus es conserva una collecció incompleta de les memòries publicades. En aquesta breu nota pretenc, tan sols, oferir un buidat de les notícies que, referents a Altafulla, contenen els volums d'aquest Arxiu.

Altafulla trameté, com a delegat dels seus boters al XVIIè Congrés celebrat a Barcelona, el 1889, Francesc Llanas¹; aleshores hi havia a la vila 22 boters associats, 4 aprenents i 7 propietaris de taller, «burgesos» segons la terminologia oficial². Els obrers sindicats havien demanat el 13 de novembre del 1888 al secretariat de la federació, juntament amb els del Vendrell, que hi enviessin un delegat, ja que els seus interessos laborals es veien perjudicats en trametre des de la vila del Vendrell «barriles malagueños fondados a la de Altafulla». Es tractava d'un model de pipa que es construïa a uns preus molt reduïts, i autoritzats només per als comerciants de Vilafranca, Torres i Jané. El sindicat no va poder ésser-hi representat per cap comissionat per no «tener ni un céntimo en nuestro poder», segons la memòria del secretariat llegida al congrés³. El 6 de gener del 1889 fou reclamada

1. FEDERACIÓN DE OFICIALES TONELEROS DE LA REGIÓN ESPAÑA: *Actas del XVII congreso*, Barcelona, 1889, p. 7.

2. Id., p. 141.

3. Id., ps. 10-11.

de nou l'assistència dels dirigents sindicals al Vendrell on s'havien descobert cinc o sis tallers que construïen pipes per a la secció d'Altafulla, pel preu de 16 rals. Després de dures discussions els patrons acceptaren de pagar una pesseta més per cada pipa que s'havia fet en aquelles condicions, «que por cierto era un número bastante respetable». Els diners foren lliurats tots a la secció local del sindicat, i els patrons, conminats a «jamás volver a cometer semejante rebaja por considerarlo una injusticia». Mentre, els dirigents renyaren els obrers federats que no havien complert el pacte de les tarifes establertes, treballant per sota del preu ⁴.

Les claudicacions altafullenques deuriem ser constants, doncs, el 16 de maig del 1889 s'acusava els boters locals de cobrar a 8 rals els barrils que tenien establerta la seva tarifa en 12. El fet fou negat pel seu delegat Llanas, però confirmat per tots els altres assistents ⁵.

La situació de crisi del gremi queda recollida, en el torn d'informes locals del congrés: «Llanas de Altafulla dice que su organización es buena, pero de resultas de encontrar los burgueses la pipería más barata en otras secciones, el trabajo ha quedado bastante reducido» ⁶. Malgrat tot, sembla tenir una certa disponibilitat econòmica ja que Llanas afirma haver tramès al secretariat dues cartes amb 25 pessetes cada una per a fer front a les despeses sindicals, tot i que els dirigents de la federació diuen que no les varen rebre ⁷; en canvi sí que arribaren les 75 (50 l'11 de gener i 25 el 7 de febrer del 1889), que foren trameses en ajuda dels vaguistes de València ⁸.

Els boters d'Altafulla ja no trameteren delegats als congressos XXXVII, XXXVIII, XXXIX, XL, XLI i XLIV que se celebraren respectivament a Reus el 1910, 1911 i 1912, a Barcelona el 1914 i 1916 i de nou a Reus el 1920, com tampoc consta que hi hagués cap afiliat. De tota manera, al primer congrés, el del 1910, el delegat de Torredembarra afirmava que per l'agost del 1909 «eran muy pocos los esquirolas que por allí había, y estos aún en la vecina villa de Altafulla» ⁹.

4. Id., p. 15.

5. Id., p. 72.

6. Id., p. 44.

7. Id., ps. 69-70.

8. Id., p. 143.

9. *Actas del XXXVII*, Reus, 1910, p. 25. Per l'activitat dels boters de la Torre, vegeu ANGUERA, P.: «El moviment sindical». ROVIRA, S.-J. - P. ANGUERA: *Història de Torredembarra: Segles XVIII-XX*, Torredembarra, 1984, ps. 89-92.

Tot plegat fa pensar en l'existència d'un grup més aviat reduït, tendent a la desaparició, solidari amb els seus companys de professió (com ho demostra els diners recollits per a les vagues de València), però forçat a la claudicació davant els patrons per causa de la crisi de la indústria i l'existència d'altres grups de boters més nombrosos a la rodalia.

PERE ANGUERA